

BANKLAR FAOLIYATINI STRATEGIK REJALASHTIRISH

*Tashkent amaliy fanlar universiteti talabasi***Utemuratova R.B***Tashkent amaliy fanlar universiteti assistent oqtuvchisi***Xaitboyeva D.A**

Annotatsiya: *Ushbu maqolada banklar faoliyatini strategik rejalashtirish jarayoni, uning ahamiyati va asosiy bosqichlari yoritib beriladi. Strategik rejalashtirish bank muassasalarining uzoq muddatli maqsadlarini belgilash, bozor muhitini tahlil qilish, resurslardan samarali foydalanish hamda raqobatbardoshlikni oshirish vositasi sifatida qaraladi. Shuningdek, maqolada strategik rejalashtirishning zamonaviy yondashuvlari, bank sektoridagi o'ziga xos jihatlar va amaliy tajribalar asosida tahlil o'tkaziladi. Tadqiqot natijalari banklar boshqaruvida strategik fikrlashni rivojlantirish va barqaror o'sishni ta'minlashda muhim ahamiyatga ega.*

Kalit so'zlar: *strategik rejalashtirish, bank faoliyati, bank boshqaruvi, raqobatbardoshlik, bozor tahlili, uzoq muddatli maqsadlar, moliyaviy barqarorlik, bank strategiyasi*

СТРАТЕГИЧЕСКОЕ ПЛАНИРОВАНИЕ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ БАНКОВ

Аннотация: *В данной статье рассматривается процесс стратегического планирования деятельности банков, его значение и основные этапы. Стратегическое планирование рассматривается как инструмент определения долгосрочных целей банковских учреждений, анализа рыночной среды, эффективного использования ресурсов и повышения конкурентоспособности. Кроме того, в статье анализируются современные подходы к стратегическому планированию, особенности банковского сектора и практический опыт. Результаты исследования имеют важное значение для развития стратегического мышления в управлении банками и обеспечения устойчивого роста.*

Ключевые слова: *стратегическое планирование, банковская деятельность, управление банком, конкурентоспособность, анализ рынка, долгосрочные цели, финансовая устойчивость, банковская стратегия*

STRATEGIC PLANNING OF BANKING ACTIVITIES

Annotation: *This article explores the process of strategic planning in banking activities, highlighting its importance and key stages. Strategic planning is considered a tool for defining the long-term goals of banking institutions, analyzing the market environment, utilizing resources efficiently, and enhancing competitiveness. Additionally, the article analyzes modern approaches to strategic planning, specific features of the banking sector, and real-world practices. The research findings are significant for developing strategic thinking in bank management and ensuring sustainable growth.*

Keywords: *strategic planning, banking activities, bank management, competitiveness, market analysis, long-term goals, financial stability, banking strategy*

KIRISH

Bozor iqtisodiyoti sharoitida banklar mamlakat moliyaviy tizimining asosiy bo'g'ini sifatida iqtisodiy barqarorlik va taraqqiyotda muhim o'rin egallaydi. Raqobat muhitining kuchayib borayotgani, texnologik rivojlanish va mijozlar ehtiyojlarining o'zgarishi banklarning faoliyat yuritish mexanizmlarini tubdan qayta ko'rib chiqishni talab qilmoqda. Shunday sharoitda banklar o'z strategik maqsadlarini aniq belgilab olishlari, bozor tendensiyalarini chuqur tahlil qilishlari hamda resurslardan samarali foydalanishga qaratilgan uzoq muddatli rejalashtirish asosida harakat qilishlari zarur.

Strategik rejalashtirish bank faoliyatining samaradorligini oshirish, raqobatbardosh ustunliklarga erishish hamda barqaror o'sishni ta'minlashda muhim vosita hisoblanadi. Bu jarayon bank rahbariyatidan chuqur tahliliy yondashuv, tashqi va ichki omillarni hisobga olgan holda, real va amalga oshiriladigan maqsadlarni belgilashni talab etadi. Ushbu ishda banklar faoliyatini strategik rejalashtirishning nazariy asoslari, amaliy jihatlar va zamonaviy yondashuvlari tahlil qilinadi hamda sohadagi dolzarb muammolar va ularni hal etish yo'llariga e'tibor qaratiladi.

MUHOKAMA VA NATIJALAR

O'tkazilgan tahlillar shuni ko'rsatadiki, banklar faoliyatini strategik rejalashtirish zamonaviy bozor iqtisodiyoti sharoitida muhim boshqaruv vositasi sifatida qaralmoqda. Strategik rejalashtirish orqali banklar o'z oldilariga aniq va uzoq muddatli maqsadlar qo'yish, tashqi muhitdagi tahdid va imkoniyatlarni baholash, ichki resurslar va imkoniyatlardan optimal darajada foydalanish imkoniga ega bo'ladilar. Ayniqsa, raqobatbardosh ustunlikka erishish, yangi moliyaviy xizmatlarni joriy etish, mijozlar ehtiyojlariga moslashuvchan yondashuvni shakllantirishda strategik rejalashtirishning roli beqiyosdir.

Amaliy jihatdan qaralganda, strategik rejalashtirishda SWOT-tahlil, PEST-tahlil, balanslashtirilgan ko'rsatkichlar tizimi (BSC) kabi zamonaviy uslublarning qo'llanilishi banklar faoliyatida aniq natijalarga olib kelmoqda. Biroq, ayrim banklarda strategik yondashuvlar faqat rasmiy hujjatlar doirasida qolib ketayotgani, ularning amaliyotda to'liq qo'llanilmasligi holatlari ham uchramoqda. Bu esa strategik rejalashtirishning real samaradorligiga salbiy ta'sir ko'rsatadi.

XULOSA

Banklar faoliyatini samarali tashkil etish va raqobatbardosh muhitda barqaror rivojlanishni ta'minlashda strategik rejalashtirish muhim o'rin egallaydi. Olib borilgan tahlillar shuni ko'rsatadiki, bank muassasalari uchun strategik rejalashtirish nafaqat uzoq muddatli maqsadlarni belgilash, balki tashqi va ichki muhitdagi omillarni kompleks baholash, resurslardan oqilona foydalanish hamda raqobat ustunligini ta'minlash vositasi sifatida ham xizmat qiladi.

Strategik rejalashtirish jarayoni bank rahbariyatidan chuqur tahliliy yondashuv, zamonaviy boshqaruv texnologiyalaridan foydalanish, shuningdek, o'zgaruvchan bozor talablariga moslashuvchanlikni talab etadi. Bu esa o'z navbatida banklarning moliyaviy

barqarorligini mustahkamlash, mijozlar ehtiyojini qondirish darajasini oshirish va yangi rivojlanish yo'nalishlarini belgilash imkonini beradi.

Shu asosda, quyidagi asosiy xulosalarni keltirish mumkin:

- Banklar strategik rejalashtirishni samarali amalga oshirish orqali uzoq muddatli raqobatbardoshlikka erisha oladi;
- Strategik yondashuvlar faqat rasmiy hujjat emas, balki amaliy harakatlar asosiga aylanishi zarur;
- Strategik rejalashtirishni doimiy takomillashtirish va monitoring qilish orqali banklar o'z faoliyatini barqaror va muvaffaqiyatli olib borishi mumkin.

Yuqoridagilardan kelib chiqib, bank muassasalari o'z strategik boshqaruv salohiyatini rivojlantirishi va bozor talablariga mos tarzda yangilab borishi lozim.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Abdukarimov A.A. Bank ishi: nazariya va amaliyot. – Toshkent: “Iqtisodiyot”, 2020.
2. G'ofurov U.M. Strategik boshqaruv asoslari. – Toshkent: “Iqtisod-Moliya”, 2019.
3. Fayzullayev A.X. Banklar faoliyatini boshqarish. – Toshkent: “Fan va texnologiya”, 2021.
4. Kotler F., Keller K.L. Marketing Management. – Pearson Education, 2016.
5. Thompson A.A., Strickland A.J. Strategic Management: Concepts and Cases. – McGraw-Hill, 2020.
6. Central Bank of Uzbekistan. Annual Report, 2023. – www.cbu.uz
7. Porter M.E. Competitive Strategy: Techniques for Analyzing Industries and Competitors. – Free Press, 2008.
8. Mishkin F.S. The Economics of Money, Banking and Financial Markets. – Pearson, 2019.
9. Mintzberg H., Ahlstrand B., Lampel J. Strategy Safari: A Guided Tour Through the Wilds of Strategic Management. – Prentice Hall, 2005.
10. OECD Reports on Financial Market Trends. – www.oecd.org